

Landbrugsregnskabsstatistik 1999/00

Materialeudvælgelse, beregninger og definitioner

Statens Jordbrugs- og Fiskeriøkonomiske Institut
Rolighedsvej 25
1958 Frederiksberg C
Forfatter: Svend Sørensen
E-mail adr: Svend@sjfi.dk

Landbrugsregnskabsstatistik 1999/00

Materialeudvælgelse, beregninger og definitioner

Indholdsfortegnelse

1.	Materialeudvælgelse og beregningsmetoder.....	3
1.1.	Grupperinger i regnskabsstatistikken.....	3
1.2.	Klassifikation af bedrifter.....	4
1.3.	Udvælgelse af regnskabsførende landbrug.....	7
1.4.	Regnskabsstatistikens udarbejdelse og repræsentativitet.....	12
2.	Definitioner.....	14
2.1.	Areal og høstudbytte.....	14
2.2.	Hysdyrbestand.....	14
2.3.	Arbejdsindsats.....	14
2.4.	Kapitalindsats.....	15
2.5.	Bruttoudbytte, herunder direkte tilskud.....	16
2.6.	Driftsomkostninger.....	17
2.7.	Driftsoverskud fra landbrugsbedriften.....	19
2.8.	Brugerfamiliens løbende indkomst og forbrug.....	19
2.9.	Investeringer og finansiering.....	20
2.10.	Aktiver og passiver.....	20
2.11.	Kapitalforskydninger.....	21
2.12.	Officiel ejendomsværdi.....	22
2.13.	Landbrugets aflønning af arbejde og kapital.....	22

1. Materialeudvælgelse og beregningsmetoder

{tc "1. Materialeudvælgelse og beregningsmetoder

}Ved udvælgelsen af regnskabsførende landbrug tages der hensyn til såvel ønsket om en repræsentativ national regnskabsstatistik som de krav, der stilles i forbindelse med EU-informationsnettet.

I det følgende er materialeudvælgelsen og udarbejdelsen af statistikken beskrevet i hovedtræk. Beskrivelsen dækker såvel den trykte publikation *Landbrugsregnskabsstatistik 1999/00*, som tabellerne på internettet

1.1. Grupperinger i regnskabsstatistikken

{tc "1.1. Grupperinger i regnskabsstatistikken " \l 2

}Regnskabsstatistikken har som mål at være repræsentativ for alle landbrug som helhed samt for henholdsvis hel- og deltidslandbrug. Inden for hovedgrupperingerne vises der resultater for delgrupperinger.

For alle landbrug vises 3 grupperinger:

Arealgrupper

Økonomiske størrelsesgrupper

Regioner

Resultaterne for heltidslandbrugene er statistikkens mest detaljerede med både flest grupper og generelt størst specificeringsgrad. Der vises resultater for følgende grupperinger:

Driftsformer

Bruger alder

Standardarbejdsforbrug i årsværk

Regioner

Herudover vises en kombination, hvor der inden for tre generelle driftsformer er opdelt efter årsværk.

Deltidslandbrugene er opdelt i to hovedgrupper efter bruger alder, idet adfærdsmønsteret på bedrifter, hvor brugeren er 65 år eller derover (pensionistlandmænd), adskiller sig væsentligt fra andre deltidslandmænd. Aldersgruppen på 65 år og derover vises derfor særskilt, mens de øvrige deltidsbedrifter er grupperet efter standardarbejdsforbrugets omfang.

1.2. Klassifikation af bedrifter

{tc "1.2. Klassifikation af bedrifter " \l 2

}Bedrifterne i landbruget klassificeres efter forskellige kriterier. Inddeling på basis af region, arealstørrelse og brugeralder sker direkte ud fra de indsamlede oplysninger, mens klassifikationen efter økonomisk størrelse, driftsform samt arbejdsindsats sker på grundlag af særskilte beregninger.

Klassifikationen efter *økonomisk størrelse* foretages ud fra de enkelte bedrifters samlede standarddækningsbidrag (SDB). Standarddækningsbidraget udtrykker forskellen mellem bruttoudbyttet og de tilhørende stykomkostninger. Begrebet SDB er udviklet i EF-regie i 1970'erne med henblik på at få et ensartet og sammenligneligt størrelsesmål for de enkelte bedrifter uanset driftsform. Alle afgrødetyper og husdyrarter tildeles i beregningen af SDB en vægt, som afspejler deres betydning målt ved det gennemsnitlige dækningsbidrag, jf. tabel 1.2.1. I den foreliggende statistik refereres til et estimat for 1996, og der beregnes SDB for hver enkelt driftsgren, idet der for salgsafgrødernes vedkommende sondres mellem Øerne og Jylland.

Bedrifternes størrelse er anført i europæiske størrelsesenheder (ESE), hvor en størrelsesenhed svarer til et standarddækningsbidrag på 1.200 ECU eller 9.031 kr. I tabel 1.2.1. vises antal ha eller stk. husdyr pr. økonomisk størrelsesenhed i 1996-kr. Standarddækningsbidraget pr. ha eller stk. husdyr kan således beregnes ud fra tabellen, fx er standarddækningsbidraget fra en malkeko 11.729 kr. (9.031/0,77).

EU-informationsnettets klassifikation efter *driftsform* omfatter en række forskellige driftsformer, som imidlertid ikke alle har interesse under danske forhold. De danske landbrugsbedrifter klassificeres i udvælgelsesproceduren således alene på grundlag af 18 driftsformer, jf. tabel 1.2.2. I nogle driftsformer er antallet af bedrifter forholdsvist lavt, hvorfor der ved udarbejdelsen af statistikken foretages en yderligere aggregering til 7 driftsformer, jf. tabel 1.3.1. og 1.3.2. Inddelingen sker på grundlag af standarddækningsbidragets sammensætning.

Grupperingerne efter *arbejdsindsats* (herunder opdelingen i heltids- og deltidsbedrifter) foretages på grundlag af de enkelte bedrifters standardarbejdsforbrug. Dette beregnes ved hjælp af en funktion, som tager hensyn til omfanget af bedriftens aktiviteter opdelt på de enkelte driftsgrene. Beregningen af standardarbejdstimer justeres årligt ud fra analyser af

regnskabsmaterialet. Bedrifter med 1.665 standardarbejdstimer og derover defineres som heltidsbedrifter.

TABEL 1.2.1. Økonomisk størrelsesenhed (ESE) omregnet til antal ha eller stk. husdyr

	Øerne	Jylland
	antal ha pr. størrelsesenhed	
Byg	1,50	1,74
Hvede	1,21	1,28
Rug	1,65	1,91
Havre og blandsæd	1,75	1,87
Ærter	1,74	1,88
Oliefrø	1,57	1,74
Frø til udsæd	1,18	1,33
Ærter til konserves	1,42	1,49
Grønsager	0,19	0,19
Kartofler	0,35	0,57
Sukkerroer til fabrik	0,61	0,82
Brak	3,38	3,38
	Hele landet	
	antal årdsdyr pr. størrelsesenhed	
Malkekøer	0,77	
Ammekøer	3,1	
Kvier over 2 år	11,8	
Tyre og stude over 2 år	7,5	
Kvier, 1-2 år	12,4	
Tyre og stude, 1-2 år	7,4	
Kalve under 1 år	15,4	
Søer	2,8	
Slagtesvin	17,4	
Heste	7,2	
Får	109	
Høner	346	
Slagtekyllinger	706	
Kalkuner, ænder og gæs	95	
Pelsdyr	17,6	

Standardarbejdsforbruget benyttes for at undgå en uhensigtsmæssig indvirkning af arbejdskraftens kvalitet, bedriftens mekaniseringsgrad og maskinstationsanvendelsen, hvilket ville være følgen af anvendelse af faktisk arbejdsindsats.

TABEL 1.2.2. Definition af driftsformer

Betegnelse	Egenskaber ¹
PLANTEPRODUKTION	
1 Korn, raps, protein-afgrøder og brak	Mere end 2/3 af bedriftens SDB kommer fra korn, raps, proteinafgrøder og Brak med tilskud.
2 Alsidig planteproduktion	Mere end 2/3 af bedriftens SDB kommer fra agerbrug, men højst 2/3 fra korn, raps, proteindafgrøder og brak.
3 Planteproduktion + gartneri	Mere end 1/3 af bedriftens SDB kommer fra agerbrug, og mere end 1/3 fra enten gartneri eller frugtavl + planteskole. Omfatter endvidere bedrifter, hvor mere end 1/3 af bedriftens SDB kommer fra enten gartneri eller frugtavl + planteskole; ingen anden produktionsretning bidrager med mere end 1/3 af bedriftens samlede SDB.
4 Alsidigt landbrug, planteproduktion	Mere end 1/3 og højst 2/3 af bedriftens SDB kommer fra agerbrug; ingen anden produktionsretning bidrager med mere end 1/3 af bedriftens samlede SDB.
KVÆGPRODUKTION	
5 Malkekvæg	Mere end 2/3 af bedriftens SDB kommer fra malkekvæg, og mere end 2/3 af SDB fra malkekvæg kommer fra malkekøer.
6 Kvæg, opdræt/fedning	Mere end 2/3 af bedriftens SDB kommer fra kvæg, men højst 1/10 fra malkekøer.
7 Kvæg, blandet	Mere end 2/3 af bedriftens SDB kommer fra kvæg, og mere end 1/10 fra malkekøer; excl. bedrifter i driftsform 5.
8 Kvæg/får/hest	Mere end 2/3 af bedriftens SDB kommer fra kvæg + får + heste, men højst 2/3 fra kvæg.
9 Alsidigt landbrug, malkekvæg	Højst 2/3 af bedriftens SDB kommer fra kvæg + får + heste, men mere end 1/3 kommer fra malkekvæg, og mere end 2/3 af SDB fra malkekvæg kommer fra malkekøer; ingen anden produktionsretning bidrager med mere end 1/3 af bedriftens samlede SDB.
10 Alsidigt landbrug, kvæg/får/hest	Mere end 1/3 og højst 2/3 af bedriftens SDB kommer fra kvæg + får + heste; excl. bedrifter i driftsform 9; ingen anden produktionsretning bidrager med mere end 1/3 af bedriftens samlede SDB.
11 Malkekvæg + planteproduktion	Mere end 1/3 af bedriftens SDB kommer fra malkekvæg, og mere end 1/3 fra agerbrug; mere end 2/3 af SDB fra malkekvæg kommer fra malkekøer.
12 Planteproduktion + kvæg/får og heste	Mere end 1/3 af bedriftens SDB kommer fra agerbrug, og mere end 1/3 fra kvæg + får + heste; excl. bedrifter i driftsform 11.
SVINE-, FJERKRÆ- OG PELS DYR-PRODUKTION	
13 Svin	Mere end 2/3 af bedriftens SDB kommer fra svin.
14 Svin, fjerkræ og pelsdyr	Mere end 2/3 af bedriftens SDB kommer fra svin + fjerkræ + pelsdyr, men højst 2/3 fra svin.
15 Svin/fjerkræ/pelsdyr + kvæg/får/hest	Mere end 1/3 af bedriftens SDB kommer fra svin + fjerkræ + pelsdyr, og mere end 1/3 fra kvæg + får + heste. Omfatter endvidere bedrifter, hvor mere end 1/3 og højst 2/3 af bedriftens SDB kommer fra svin + fjerkræ + pelsdyr; ingen anden produktionsretning bidrager med mere end 1/3 af bedriftens samlede SDB.
16 Svin/fjerkræ/pelsdyr + planteproduktion	Mere end 1/3 af bedriftens SDB kommer fra svin + fjerkræ + pelsdyr, og mere end 1/3 fra agerbrug.
17 Blandt landbrug	Driftsformer, der ikke er dækket af øvrige grupper.
18 Pelsdyr	Mere end 2/3 af bedriftens SDB kommer fra pelsdyr.

1) SDB = Standarddækningsbidrag.

1.3. Udvalgelse af regnskabsførende landbrug

{tc "1.3. Udvalgelse af regnskabsførende landbrug " \l 2

}Populationen af landbrug omfatter samtlige bedrifter, som ifølge Danmarks Statistiks landbrugs- og gartneritællinger har et standarddækningsbidrag fra landbrugsproduktionen på mindst 50 pct. af bedriftens samlede standarddækningsbidrag fra landbrugs- og gartneriproduktion, og som har et dyrket areal i alt - bortset fra skov og have - på 5,0 ha og derover. Desuden indgår arealløse bedrifter med pelsdyr, ligesom der kan indgå enkelte andre bedrifter med mindre end 5,0 ha, såfremt den økonomiske størrelse overstiger 4 ESE.

I forbindelse med udvælgelsen af de regnskabsførende landbrug er der på basis af landbrugs- og gartneritællingen i sommeren 1998 foretaget en inddeling af populationen i grupper (stratifikation af populationen). Denne inddeling danner grundlag for stikprøvens fordeling og bygger på en klassifikation med hensyn til følgende kendetegn:

1. Beskæftigelsesforhold (heltids- eller deltidslandbrug)
2. Økonomisk størrelse
3. Driftsform
4. Landbrugsareal
5. Brugeralder
6. Beliggenhed

Ifølge landbrugs- og gartneritællingen i sommeren 1998 bestod populationen af landbrug af 57.308 bedrifter. I tabel 1.3.1 er disse bedrifter fordelt på undergrupper efter arealstørrelse og driftsform, mens stikprøven er vist i tabel 1.3.2.

I tabellerne 1.3.3. - 1.3.9. er populationen og stikprøven fordelt på de delpopulationer, der danner grundlag for statistikken. Den enkelte bedrifts placering i statistikken er baseret på en opdeling ud fra de endelige regnskabsdata og ikke på klassificeringen i henhold til landbrugs- og gartneritællingen.

For landbruget under ét udgør stikprøven 3,4 pct. af hele populationen. Betragtes delpopulationerne, varierer udvalgsprocenten imidlertid betydeligt, dels for at tage højde for en større spredning i resultaterne blandt større bedrifter, dels for at opnå et tilstrækkeligt stort antal bedrifter til at repræsentere de mindre delpopulationer.

Ved udvælgelsen er det tilstræbt, at det størst mulige antal landbrug indgår i statistikken flere år i træk. Af de landbrug, der danner grundlag for den foreliggende publikation, indgik 71 pct. således også i statistikken for 1998/99.

TABEL 1.3.1. **Fordeling af populationen af landbrug efter landbrugsarealets størrelse og efter driftsform ifølge landbrugs- og gartneritællingen 1998¹⁾**

	----- Landbrugsareal, ha -----						I alt
	5,0- 9,9	10,0- 19,9	20,0- 29,9	30,0- 49,9	50,0- 99,9	100,0 og over	
	----- antal bedrifter -----						
PLANTEPRODUKTION							
1 Korn, raps, proteinafgrøder og brak	4929	6160	3501	3433	2218	1125	21366
2 Alsidig planteproduktion	1088	1382	1022	1148	1383	1032	7055
3 Planteproduktion + gartneri	39	46	21	40	46	23	215
4 Alsidigt landbrug + planteproduktion	173	230	156	136	145	62	902
KVÆGPRODUKTION							
5 Malkekvæg	182	494	796	2116	3658	1319	8565
6 Kvæg, opdræt/fedning	341	209	47	31	15	6	649
7 Kvæg, blandet	9	10	14	17	36	21	107
8 Kvæg/får/heste	1094	416	108	55	48	25	1746
9 Alsidigt landbrug, malkekvæg	8	40	54	98	217	164	581
10 Alsidigt landbrug, kvæg/får/heste	36	23	8	10	5	2	84
11 Malkekvæg + planteproduktion	41	74	107	190	432	380	1224
12 Planteproduktion + kvæg/får/heste	977	1125	550	478	252	69	3451
SVINE-, FJERKRÆ- OG PELSDYRPRODUKTION							
13 Svin	367	242	331	627	1077	575	3219
14 Svin/fjerkræ/pelsdyr	85	42	35	49	74	44	329
15 Svin/fjerkræ/pelsdyr + kvæg/får/heste	75	57	46	82	144	100	504
16 Svin/fjerkræ/pelsdyr + planteproduktion	323	641	596	947	1644	1170	5321
17 Blandet landbrug	7	4	2	8	4	6	31
18 Pelsdyr	1685	149	68	41	14	2	1959
I alt	11459	11344	7462	9506	11412	6125	57308

1) Populationen omfatter alene de bedrifter fra landbrugs- og gartneritællingen, hvor et beregnet standarddækningsbidrag fra landbrugsproduktionen udgør mindst 50 pct. af det samlede standarddækningsbidrag fra landbrugs- og gartneriproduktionen.

TABEL 1.3.2. Stikprøven fordelt efter landbrugsareal og driftsform

	----- Landbrugsareal, ha -----						I alt
	5,0- 9,9	10,0- 19,9	20,0- 29,9	30,0- 49,9	50,0- 99,9	100,0 og over	
	----- antal bedrifter -----						
PLANTEPRODUKTION							
1 Korn, raps, proteinafgrøder og brak	44	79	46	69	62	57	357
2-4 Overvejende planteproduktion	21	26	33	32	50	91	253
KVÆGPRODUKTION							
5-8 Kvæg	11	21	17	69	241	162	521
9-12 Overvejende kvægproduktion	13	18	18	18	38	54	159
SVINE- FJERKRÆ- OG PELSDYRPRODUKTION							
13-14 Svin	30	14	15	49	104	79	291
15-17 Overvejende svineproduktion	5	18	17	28	98	121	287
18 Pelsdyr	37	12	2	1	2	2	56
I alt	161	188	148	266	595	566	1924

Note: Ved udarbejdelsen af statistikken er driftsformerne aggregeret som vist i denne tabel. Numrene henviser til de i tabellerne 1.2.2. og 1.3.1. anvendte.

TABEL 1.3.3. Populationen og stikprøven fordelt efter landbrugsareal

	----- Populationen -----			----- Stikprøven -----		
	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle bedrifter	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle bedrifter
Under 10,0 ha	951	10508	11459	46	115	161
10,0 - 19,9 ha	731	10613	11344	25	163	188
20,0 - 29,9 ha	1637	5825	7462	42	106	148
30,0 - 49,9 ha	4527	4979	9506	161	105	266
50,0 - 99,9 ha	9396	2016	11412	543	52	595
100,0 ha og over	6125	-	6125	566	-	566
I alt	23367	33941	57308	1383	541	1924

TABEL 1.3.4. Populationen og stikprøven fordelt efter økonomisk størrelse

	Populationen			Stikprøven		
	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle bedrifter	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle bedrifter
Under 8,0 ESE	-	11446	11446	-	120	120
8,0 - 15,9 ESE	-	10289	10289	-	157	157
16,0 - 39,9 ESE	1511	10658	12169	32	226	258
40,0 - 99,9 ESE	10812	1548	12360	358	38	396
100,0 – 249,9 ESE	9145	-	9145	765	-	765
250,0 ESE og over	1899	-	1899	228	-	228
I alt	23367	33941	57308	1383	541	1924

TABEL 1.3.5. Populationen og stikprøven fordelt efter regioner

	Populationen			Stikprøven		
	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle bedrifter	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle bedrifter
Hovedstadsområdet og Bornholms amtskommune	880	2831	3711	48	47	95
Vestsjællands amtskommune	1257	3295	4552	73	59	132
Storstrøms amtskommune	1490	2265	3755	81	37	118
Fyns amtskommune	1900	2782	4682	113	37	150
Sønderjyllands amtskommune	2607	2109	4716	186	39	225
Ribe amtskommune	2036	2270	4306	116	39	155
Vejle amtskommune	1702	2501	4203	95	30	125
Ringkøbing amtskommune	3214	3136	6350	201	50	251
Århus amtskommune	2016	4008	6024	119	75	194
Viborg amtskommune	2680	3876	6556	139	57	196
Nordjyllands amtskommune	3585	4868	8453	212	71	283
I alt	23367	33941	57308	1383	541	1924
Øerne	5527	11173	16700	315	180	495
Jylland	17840	22768	40608	1068	361	1429

TABEL 1.3.6. Populationen og stikprøven fordelt efter brugeralder

	Populationen			Stikprøven		
	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle bedrifter	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle bedrifter
Under 35 år	3458	3962	7420	242	54	296
35- 44 år	6360	7573	13933	452	125	577
45- 54 år	6512	7706	14218	386	132	518
55- 64 år	5517	6513	12030	256	112	368
65 år og over	1540	8187	9727	47	118	165
I alt	23387	33941	57328	1383	541	1924

TABEL 1.3.7. Populationen og stikprøven fordelt efter hoveddriftsform

	----- Populationen -----			----- Stikprøven -----		
	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle bedrifter	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle be- drifter
Planteproduktion	4345	25193	29538	217	393	610
Kvægproduktion	10652	5755	16407	595	85	680
Svineproduktion	7510	1894	9404	530	48	578
Pelsdyrproduktion	860	1099	1959	41	15	56
I alt	23367	33941	57308	1383	541	1924

TABEL 1.3.8. Populationen og stikprøven af heltidsbedrifter fordelt efter hoveddriftsform og årsværk

	----- Populationen -----			----- Stikprøven -----		
	Plante- produktion ¹⁾	Kvæg- produktion	Svine- produktion ²⁾	Plante- produktion ¹⁾	Kvæg- produktion	Svine- produktion ²⁾
1,0 - 1,9 årsværk	3289	5275	3536	102	144	149
2,0 - 2,9 årsværk		3956	2326		302	189
3,0 årsværk og over	1056	1421	1648	95	149	192
I alt	4345	10652	7510	217	595	530

1) Bedrifter med planteproduktion og et standardarbejdsforbrug på 2 årsværk eller mere udgør én gruppe.

2) Pelsdyrbedrifter er ikke inkluderet i denne gruppe.

TABEL 1.3.9. Populationen og stikprøven af deltidsbedrifter

	Populationen	Stikprøven
Bruger under 65 år		
0 – 0,49 årsværk	16012	201
0,50 – 0,74 årsværk	5492	122
0,75 – 0,99 årsværk	4313	100
Bruger 65 år og derover	8124	118
I alt	33941	541

For at sikre bedst mulig repræsentativitet er stikprøven udvalgt blandt såvel januarregnskaber som regnskaber med forskudt regnskabsår. De udvalgte bedrifter har således status-tidspunkt i perioden fra 1. januar til 1. juli, jf. tabel 1.3.10., og det gennemsnitlige status-tidspunkt var ca. 1. februar, hvilket er nogle dage tidligere end i statistikken for det foregående år.

TABEL 1.3.10. Stikprøven fordelt efter statustidspunkt

	Stikprøven
Januar	1630
Februar	-
Marts	-
April	7
Maj	48
Juni	55
Juli	184
I alt	1924

1.4. Regnskabsstatistikens udarbejdelse og repræsentativitet

{tc "1.4. Regnskabsstatistikens udarbejdelse og repræsentativitet " \l 2

}Da bedrifterne inden for en undergruppe kan have tilhørt strata med forskellige udvalgsprocenter, tildeles de enkelte bedrifter individuelle vægte ved udregning af gennemsnitstal for undergrupper. Vægtene afhænger af udvalgsandelen i det stratum, bedrifterne tilhørte ved udvælgelsen, dvs. tællingen i sommeren 1998. Gennemsnitstallene pr. bedrift for hele populationen og afgrænsede opdelinger beregnes som vejede gennemsnit af gennemsnitstal fra undergrupperne. Som vægte anvendes bedrifternes fordeling i de respektive undergrupper, optalt i driftsåret som regnskabsmaterialet vedrører, dvs. tællingen i sommeren 1999.

I flere delpopulationer vil størrelsen pr. bedrift - målt i SDB - fra de sammenvejede regnskabsresultater afvige fra den størrelse, som kan beregnes for samme delpopulation på basis af landbrugs- og gartneritællingen. Med det formål at korrigere for denne afvigelse beregnes et regressionsskøn på samtlige gennemsnitstal for grupperne med standarddækningsbidraget som hjælpevariabel.

Materialeudvælgelsen til regnskabsstatistikken hviler som tidligere nævnt på Danmarks Statistiks landbrugs- og gartneritælling. I tabel 1.4.1. vises en sammenligning mellem væsentlige strukturoplysninger i tællingen og regnskabsstatistikken.

I en række tabeller er der for centrale nøgletal (fx løbende indkomst) foretaget en kvartilopdeling med henblik på at belyse variationen for det pågældende nøgletal. De anførte oplysninger er gennemsnit for henholdsvis 1. og 4. kvartilgruppe.

Om statistikens repræsentativitet skal det bemærkes, at den anvendte fremgangsmåde ved udvælgelsen af landbrugene ikke muliggør en objektiv angivelse af sikkerheden, og enkelte

af tallene er utvivlsomt behæftede med mindre systematiske fejl. Statistikken må dog som helhed anses for at være repræsentativ for såvel de strukturelle som de økonomiske forhold i dansk landbrug.

Valget af hvilke oplysninger, der offentliggøres i regnskabsstatistikken, hviler på et skøn. Til grund for de viste tabeller ligger imidlertid et omfattende sæt af mere detaljerede oplysninger, der for hver gruppering indeholder flere enkeltinformationer. Ønsker om yderligere specifikationer inden for enkelte grupperinger kan muligvis imødekommes af instituttet.

TABEL 1.4.1. Sammenlignelig statistik for arealanvendelse og husdyrbestand

	- Landbrug- og gartneritællingen ¹⁾ -			----- Regnskabsstatistikken -----		
	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle bedrifter	Heltids- bedrifter	Deltids- bedrifter	Alle bedrifter
	----- ha pr. bedrift -----					
AREALANVENDELSE						
Korn	42,8	12,8	25,1	42,2	12,9	24,9
Ærter	2,0	0,5	1,1	1,5	0,6	0,9
Raps	3,8	1,0	2,2	4,0	0,9	2,2
Frøafgrøder	2,9	0,5	1,4	3,1	0,6	1,7
Gartneriafgrøder	0,3	-	0,1	0,4	-	0,1
Kartofler	1,4	0,2	0,6	1,5	0,2	0,7
Sukkerroer til fabrik	2,1	0,4	1,1	1,9	0,4	1,0
Foderroer	0,9	-	0,4	0,9	-	0,4
Græs og grønfoder ²⁾	19,9	3,0	9,9	20,6	3,0	10,2
Brak inkl. non-food	6,7	1,5	3,6	6,8	1,5	3,6
I alt	82,8	19,9	45,5	82,9	20,1	45,7
	----- antal pr. bedrift -----					
HUSDYRBESTAND, PRIMO						
Malkekøer	27,1	0,2	11,2	27,3	0,1	11,2
Ammekøer	2,5	1,8	2,1	2,4	2,1	2,2
Kvier, 1 år og over	16,3	1,1	7,3	16,9	1,1	7,4
Tyre og stude, 1 år og over .	1,6	0,5	0,9	1,6	0,4	1,2
Kvier, tyre og stude under 1 år .	24,1	2,6	11,4	23,9	2,7	11,5
Avlssvin	53,6	0,9	22,4	47,2	0,7	19,7
Andre svin	426,2	11,1	180,3	454,7	14,7	193,1
Pelsdyr, avlstæver	69,1	14,0	36,5	63,0	13,3	33,6

1) Danmarks Statistik

2) Græs og grønfoder dækker afgrøder til afgræsning, grønfoder, ensilering (herunder helsæd) og høslet samt til fremstilling af grønpiller

2. Definitioner

{tc "2. Definitioner

"}2.1. Areal og høstudbytte

{tc "2.1. Areal og høstudbytte " \l 2

}Landbrugsarealet er opdelt på selveje og forpagtning.

Ved forpagtning skelnes der mellem helforpagtning, hvor det forpagtede areal omfatter hele bedriften, og delforpagtning, hvor forpagtet areal drives sammen med aktiver i selveje som en samlet selvstændig bedrift.

Der er overvejende tale om delforpagtning, og kun i de mest specificerede tabeller skelnes der mellem forpagtningstyper. Det skal bemærkes, at der ved udvælgelsen ikke er taget hensyn til ejerform, hvorfor regnskabsmaterialet - specielt med hensyn til helforpagtningsforhold - næppe er repræsentativt.

Landbrugsarealets procentiske anvendelse i 1999/00 refererer til sommeren 1999.

Vedrørende de enkelte afgrødekategorier skal det nævnes, at under andre frøafgrøder indgår hør, sennep, valmue, kommen, frø af rodfrugter samt grønsags- og blomsterfrø. Braklagte arealer med økonomiske tilskud omfatter også arealer med non-food afgrøder.

Ved vurdering af udbyttevariationerne mellem såvel de enkelte kornarter som mellem regionerne bør der tages hensyn til, at kornarternes udbredelse varierer fra region til region.

2.2. Husdyrbestand

{tc "2.2. Husdyrbestand " \l 2

}Til de enkelte kategorier af husdyr skal det bemærkes, at avlssvin omfatter søer, gylte og avlsorner, mens andre svin fortrinsvis består af slagtesvin. Sopolte til senere anvendelse i avlen indgår dog også under andre svin. Som supplement til statusoplysningerne er antallet af dyreenheder beregnet. Beregningen er baseret på antal årsdyr og de officielt gældende omregningsfaktorer fra Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 877 af 10. december 1998 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

2.3. Arbejdsindsats {tc "2.3. Arbejdsindsats " \l 2}

Arbejdsindsatsen opgøres både for brugerfamiliens og den lønnede arbejdskrafts vedkommende i form af antal effektive arbejdstimer ved såvel det manuelle arbejde som den registrerbare del af driftslederindsatsen. Denne driftslederindsats omfatter fx planlægning og regnskabsføring samt køb og salg i forbindelse med driften.

Omfanget af midlertidig medhjælp og akkordarbejde, der kun har kunnet oplyses i form af udbetalt løn, er omregnet ved hjælp af en timeløn, der er beregnet ud fra gruppe C i overenskomstlige landbrugslønninger for fastansatte landbrugsarbejdere på egen kost og logi. For driftsår sammenfaldende med kalenderår er timelønnen beregnet til kr. 120 og til kr. 122 for driftsår afvigende fra kalenderår.

Brugerens alder refererer til den 1. juni 1999.

2.4. Kapitalindsats

{tc "2.4. Kapitalindsats " \l 2

}Landbrugsaktiverne omfatter alle aktiver, der inden for den enkelte bedrift tjener landbrugsmæssig produktion, dvs. fast ejendom, husdyr, inventar og lagerbeholdninger. Der tages ikke hensyn til ejerforholdet af de pågældende aktiver, hvilket bevirker, at forpagtede værdier indregnes på lige fod med værdier i brugerens besiddelse. Kontante midler samt udestående fordringer medregnes ikke ved opgørelsen af landbrugsaktiverne, ligesom brugerboligen heller ikke indgår.

Værdien af jord og bygninger ansættes med udgangspunkt i den officielle ejendomsvurdering. Investeringer i fast ejendom, som endnu ikke er vurderet, medtages til den værdi, som de forventes at få ved den nærmest følgende vurdering.

For kalenderårsregnskaberne anvendes primo- og ultimoværdierne fra vurderingerne pr. 1. januar i henholdsvis 1998 og 1999, mens der for stort set alle regnskaber med status i forårs- og sommermånederne foreligger oplysninger om vurderingerne i 1999 og 2000. I de regnskaber, hvor de seneste vurderinger fra 1999 og 2000 ikke foreligger, er der på grundlag af vurderingsstatistikken foretaget en fremskrivning til de forventede nye vurderinger.

Mælkekvoten værdiansættes særskilt til 80 pct. af den aktuelle pris ifølge kvotebørsen, som den er kendt på statutidspunktet. Ved opgørelsen i regnskabsstatistikken er mælkekvoteværdien udspecificeret, men fortsat medregnet under fast ejendom.

Værdien af jordbeholdningerne, der hovedsagelig omfatter udbragt kunstgødning, frø og korn, optages for indkøbte beholdningers vedkommende til indkøbspriser, egen avl til markedspriser.

Husdyrenes værdiansættelse er ligeledes baseret på handelsmæssige priser. Til hjælp ved denne opgørelse foreligger der et sæt vejledende priser.

Inventarkapitalen, der omfatter alle inventargenstande undtagen håndredskaber og andre mindre bestanddele, er opgjort til den tekniske genanskaffelsesværdi. Denne består af inventarbestandens anskaffelsespris forøget med de siden anskaffelsen registrerede prisstigninger på inventar og reduceret med de i den samme periode foretagne driftsmæssige afskrivninger ifølge saldoafskrivningsprincippet.

Lagerbeholdninger består hovedsagelig af korn og kraftfoder, men der indgår også pelsdyrskind og hvalpe, grovfoder, fyringsolie, kemikalier og byggematerialer m.v. Lagerbeholdninger af indkøbte driftsmidler er optaget i status til dagspris - eventuelt til forventet udnyttelsespris.

2.5. Bruttoudbytte, herunder direkte tilskud

{tc "2.5. Bruttoudbytte, herunder direkte tilskud " \1 2

} Ved bruttoudbyttet forstås værdien af den samlede produktion, der hidrører fra:

- a. *Indtægter* fremkommet ved direkte salg af bedriftens produkter samt ved ydelser fra landbruget til andre bedrifter eller erhvervsgrupper, herunder arbejde med og udleje af driftsmidler.
- b. *Reale værdiændringer i husdyrbestand og lagerbeholdninger* fra årets begyndelse til årets slutning.
- c. *Naturalier* til medhjælp, privat, aftægt og til dækning af forpagtningsudgifter.
- d. *Direkte tilskud* omfattende såvel tilskud til plante- og husdyrproduktion, som tilskud af generel karakter.

Salgsindtægterne (inkl. erstatninger) er fradraget udgifter forbundet med salget, herunder fx udgifter til tørring og rensning af korn og frø. Endvidere er indkøb af husdyr trukket fra ved beregning af bruttoudbyttet fra de respektive kategorier af husdyr. Andet udbytte af kvæg og udbytte af svin er således reduceret med indkøb af henholdsvis kvæg og svin, mens udbyttet af fjerkræ er reduceret med indkøb af rugeæg, kyllinger og fjerkræ i øvrigt. Andre af-

grøder omfatter - når specifikationen er vist – grovfoder og andre olieplanter mv. Hvor fjerkræ og pelsdyr ikke er vist særskilt omfatter betegnelsen *andre husdyr* alle andre husdyr end kvæg og svin samt diverse indtægter, som ikke kan henføres til en bestemt husdyrdriftsgren.

De reale værdiændringer afspejler principielt værdien af de fysiske forskydninger mellem primo og ultimo, idet prisbetingede ændringer i vurderingsniveauet ikke indgår i beregningerne. Undtaget fra dette princip er dog beholdninger af pelskind, da pelsdyrproduktion er karakteriseret ved, at næsten hele årets produktion sælges i det efterfølgende år.

Udleje af driftsmidler omfatter arbejde for andre med bedriftens maskiner samt udleje af maskiner og driftsbygninger. Under diverse indgår bl.a. indtægter fra udleje af jagt- og fiskeret samt fra grusgrave og mindre skove. Husleje i form af naturalløn og lejeindtægter i øvrigt fra beboelsesbygninger, der ikke er selvstændigt vurderet, medregnes ligeledes under diverse. Derimod indgår en beregnet huslejeværdi af brugerfamiliens bolig under overskud fra brugerbolig ved opgørelsen af den samlede indkomst, mens udbytte fra andre selvstændigt vurderede beboelsesbygninger medregnes under driftsoverskud fra andre erhverv.

Fra og med 1992/93 er de generelle driftstilskud inddraget i bruttoudbyttet på lige fod med de produktrelaterede tilskud. Alle tilskudsordninger med løbende udbetaling, hvoraf hovedparten har baggrund i EU's landbrugsreform og har landbrugsdrift som fælles forudsætning, betragtes således som en del af bruttoudbyttet.

De direkte tilskud er opdelt i tre kategorier: Produktionstilskud, generelle driftstilskud og engangstilskud. Produktionstilskuddene kan henføres til et bestemt produkt eller en given driftsgren (fx raps, ammekøer eller slagtekalve), mens de generelle driftstilskud, som bl.a. omfatter tilskud til yngre jordbrugere, forbedringsstøtte, miljøtilskud og tilskud til økologisk jordbrugsproduktion, er af mere almen karakter.

Engangstilskud (fx tilskud til læplantning) indgår alene i egenkapitalforskydningen og påvirker dermed ikke driftsoverskuddet og den løbende indkomst.

2.6. Driftsomkostninger

{tc "2.6. Driftsomkostninger " \l 2

} Ved driftsomkostninger forstås de omkostninger, der er forbundet med bruttoudbyttets frembringelse. De kan opdeles i følgende grupper:

- a. *Udgifter* undtagen renter, forpagtningsafgift og udlæg til indkøb af husdyr eller andre kapitaldele.
- b. *Beholdningsformindskelse* af indkøbt foder, gødning og andet forråd til anvendelse i egen bedrift.
- c. *Afskrivninger* på bygninger, grundforbedringer og inventar.
- d. *Kost og andre naturalydelser* til medarbejdere.

Vedligeholdelse, forsikringspræmier og ejendomsskatter, der kan henføres til brugerfamiliens bolig eller til andre selvstændigt vurderede beboelsesbygninger, er fradraget landbrugets driftsomkostninger.

I de fleste regnskaber med forskudt regnskabsår optages størsteparten af den udsæd og kunstgødning, der vedrører det følgende driftsår som beholdninger i udgående status. Derfor svarer årets omkostninger til udsæd og kunstgødning i disse tilfælde stort set til beholdningerne ved årets begyndelse. På bedrifter med status 1. januar kan størsteparten af omkostningerne derimod henføres til årets indkøb af udsæd og kunstgødning.

I omkostninger til kemikalier indgår de afgifter, som er indført fra 1996. Det skal desuden bemærkes, at det i nogle tilfælde, hvor sprøjtning er udført af maskinstation, ikke er muligt at udskille kemikalieudgiften, hvorfor en del af denne kan indgå under maskinstation.

Kraftfoderomkostningen omfatter årets samlede forbrug af indkøbt kraftfoder plus en eventuel reduktion i beholdningen af hjemmeavlet foderkorn. Med undtagelse af en sådan beholdningsreduktion indgår forbruget af hjemmeavlet foderkorn ikke i omkostningerne, ligesom det ikke medregnes i bruttoudbyttet. Indkøbt kraftfoder omfatter bl.a. foderkorn, proteintilskudsfoder og vitamin- og mineraltilskud.

Posten grovfoder dækker forbruget af indkøbt grovfoder og strøelse samt udgift til græsleje. Ved opgørelsen af omkostningerne behandles hjemmeavlet grovfoder på samme måde som hjemmeavlet foderkorn.

Under maskinstation indgår - udover maskinstationsomkostninger - udgifter til leje af inventar og driftsbygninger. Posten diverse omfatter bl.a. udgifter til landøkonomiske foreninger og fagblade samt landbrugets andel af den samlede telefonudgift.

Afskrivningerne vedrører driftsbygninger, grundforbedringer og inventar. Driftsbygningerne afskrives på grundlag af genanskaffelsesværdien og ved hjælp af saldometoden. Afskrivningsgrundlaget indekseres ud fra ændringer i byggeomkostningerne, og afskrivningsprocenten, der fastsættes i henhold til bygningernes forventede levetid, udgør i gen-

nemsnit knap 4 pct. Grundforbedringsafskrivningerne vedrører hovedsagelig faste installationer i forbindelse med drænings- og vandingsanlæg.

Inventarafskrivningerne beregnes på grundlag af den tekniske genanskaffelsesværdi ved årets begyndelse tillagt nettokøbet og den beregnede nominelle kapitalændring på inventaret for det pågældende driftsår. Der anvendes i de fleste tilfælde en saldoafskrivningsprocent på ca. 15, dog afhængig af forholdene på den enkelte bedrift.

Løntilskud til ansættelse af langtidsledige samt tilskud til lære- og praktikpladser er fratrukket omkostningerne til lønnet arbejdskraft. Administrationsgodtgørelse, som afregnes over skattebetalingen, er fratrukket diverse omkostninger. Godtgørelsen ydes til mindre personligt ejede virksomheder som kompensation for udarbejdelse af skatte- og afgiftsregnskaber.

Beskatning knyttet til landbrugsdriften omfatter ejendomsskatter og CO₂-afgift, mens SO₂-afgift indgår i energiomkostningerne.

2.7. Driftsoverskud fra landbrugsbedriften

{tc "2.7. Driftsoverskud fra landbrugsbedriften " \l 2

}Driftsoverskuddet udtrykker det økonomiske resultat efter dækning af samtlige driftsomkostninger og udgør således det beløb, der er til rest til forrentning af den samlede kapitalindsats og til aflønning af brugerfamiliens arbejdsindsats ved driften.

2.8. Brugerfamiliens løbende indkomst og forbrug

{tc "2.8. Brugerfamiliens løbende indkomst og forbrug " \l 2

}Den løbende indkomst omfatter alene poster af løbende karakter. Dette indebærer, at lejlighedsvis forekommende poster som arv og gave, engangstilskud, andre engangsindtægter (fx erstatninger for flerårige gener) og låneomkostninger ikke indgår i opgørelsen. De nævnte poster opgøres i stedet under finansiering og under egenkapitalforskydning. Endvidere holdes børnetilskud uden for opgørelsen af den løbende indkomst, men beløbet indgår dog i den løbende opsparing.

Overskuddet af brugerboligen fremkommer ved at reducere en beregnet huslejeværdi med boligens andel af de samlede omkostninger til vedligeholdelse, forsikringspræmier og ejendomsskatter. Huslejeværdien beregnes som en procentdel af boligens værdi, idet den offentlige vurdering er fremskrevet på linie med anden fast ejendom, jf. afsnit 2.4. Den benyttede

procentsats fastsættes ud fra huslejen for lejeboliger i kommuner uden huslejeregulering, og for 1999/00 er procentsatsen fastsat til 9,68 for driftsår sammenfaldende med kalenderår, og til 9,76 for driftsår afvigende fra kalenderår. Huslejeniveauet er justeret i henhold til den senest foreliggende statistik over lejeindtægter ifølge Danmarks Statistik.

Driftsoverskuddet fra andre erhverv omfatter bl.a. skovdrift, forpagtningsindtægt for bortforpagtet fast ejendom og overskud af selvstændigt vurderede beboelseshuse, som ikke er bolig for brugerfamilien. Lønindtægter uden for bedriften er bruttobeløb inkl. arbejdsmarkedsbidrag, som blev indført 1. januar 1994.

Forpagtningsafgiften er vist som et nettobeløb, hvilket vil sige, at ejendomsskatter, forsikringspræmier og lignende er fratrukket.

I den personlige skat (inkl. ægtefællens), der også omfatter arbejdsmarkedsbidrag af lønindtægt, indgår betalt restskat og tilbagebetalt skat fra tidligere driftsår, hvorimod restskat i forbindelse med indeværende års indkomst ikke er medregnet. Den viste skattebetaling kan derfor ikke fuldt ud sammenholdes med årets indtjening.

De personlige forsikringer består af præmier til livsforsikring, ulykkesforsikring og sygeforsikring samt arbejdsløshedsforsikring, mens egentlig pensionsopsparing betragtes som en særskilt investering.

2.9. Investeringer og finansiering

{tc "2.9. Investeringer og finansiering " \l 2

}Investeringsopgørelsen omfatter driftsårets samlede investeringer i landbrugsaktiver, andre materielle aktiver og finansielle aktiver. Posten erhvervelse af fast ejendom under landbrugsaktiver omfatter køb og salg af fast ejendom samt forøgelse og reduktion af til- og bortforpagtning.

Driftsårets finansiering består af egenfinansiering samt af fremmedfinansiering via nettolåntagning og forpagtning.

Egenfinansieringen fremkommer som summen af den løbende opsparing, de under afsnit 2.8 nævnte engangsposter samt driftsårets samlede afskrivninger, herunder også personbilens afskrivning. Finansieringen fra forpagtning omfatter både ændringer i omfanget af tilforpagtet fast ejendom og ændringer i omfanget af tilforpagtet løssøre.

2.10. Aktiver og passiver

{tc "2.10. Aktiver og passiver " \1 2

}Opgørelsen af landbrugsaktiverne er omtalt i afsnit 2.4. Brugerboligen og fast ejendom under andre erhverv værdiansættes efter samme princip som fast ejendom under landbrugsaktiverne. Privat personbil er opført til skattemæssig saldo-værdi og værdipapirer til kursværdi.

Aktiver vedrørende andre erhverv omfatter bl.a. bortforpagtede aktiver samt skove, vindmøller og alle selvstændigt vurderede beboelseshuse, der ikke tjener som bolig for brugerfamilien. Under varefordringer medregnes tilgodehavender for bedriftens produkter, herunder driftsfonds og mellemregningssaldi hos handlende, mens andre fordringer refererer til private tilgodehavender.

Gælden er opgjort til kursværdi i overensstemmelse med aktuelle skattemæssige regler, hvilket bl.a. indebærer, at finanslån medregnes til aktuel valutakurs på statutidspunktet. Forpagtningens værdi under passiverne modsvarer værdien af tilforpagtet fast ejendom og løsøre, som indgår under aktiverne, og er følgelig værdisat som beskrevet under landbrugsaktiver.

Statslån dækker bl.a. etableringslån til yngre jordbrugere og jordkøbslån samt lån efter statshusmandsloven eller ældre jordlove. Realkreditlån, der optages gennem kreditforeningerne og Dansk Landbrugs Realkreditfond (DLR), omfatter - udover lån på almindelige markedsvilkår - bl.a. grønne obligationslån, jordbrugslån og statsgaranterede gældssaneringslån, som formidles af DLR. Statsgaranterede pengeinstitutlån består hovedsagelig af gældssaneringslån. Anden gæld dækker moms- og skattegæld samt forfaldne ydelser på lån.

2.11. Kapitalforskydninger

{tc "2.11. Kapitalforskydninger " \1 2

}Forskellen i egenkapitalen mellem primo- og ultimostatus består af den løbende opsparring, nominelle kapitalændringer på aktiver og fremmedkapital samt andre kapitalændringer.

For fast ejendom fremkommer den nominelle kapitalændring som forskellen i kontantværdien fra årets begyndelse til årets slutning med fradrag af nettoinvesteringer (investeringer - afskrivninger) i den faste ejendom. Endvidere korrigeres der for køb og salg af fast ejendom og ændring i forpagtningernes omfang.

Nominelle kapitalændringer på inventarkapitalen beregnes som en procentdel af den tekniske genanskaffelsesværdi ved årets begyndelse. Den benyttede procentsats fastsættes ud fra årets prisændringer på inventar.

For lagerbeholdninger og husdyr beregnes nominelle kapitalændringer ved at multiplicere den gennemsnitlige mængde og det gennemsnitlige antal dyr med forskydningen i de tilhørende enhedspriser.

For finansielle aktiver udgøres de nominelle kapitalændringer af:

- a. Forskydninger på grund af kursændringer mellem primo og ultimo.
- b. Gevinster ved udtrækning af værdipapirer.
- c. Kursændringer vedrørende købte eller solgte værdipapirer i årets løb.

For gælden består de nominelle kapitalændringer af:

- a. Forskydninger på grund af kursændringer mellem primo og ultimo.
- b. Gevinster eller tab i forbindelse med afdrag på lån, der kursreguleres.
- c. Kursændringer ved optagelse eller indfrielse af kursregulerede lån.

2.12. Officiel ejendomsværdi

{tc "2.12. Officiel ejendomsværdi " \l 2

}Opgørelserne viser den officielle ejendomsværdi, som den fremgår af ultimostatus i regnskaberne. For kalenderårsregnskaberne er vurderingstidspunktet 1. januar 1999, men for stort set alle regnskaber med status i sommermånederne er vurderingen fra 1. januar 2000.

2.13. Landbrugets aflønning af arbejde og kapital {tc "2.13. Landbrugets aflønning af arbejde og kapital " \l 2}

En endelig opdeling af driftsoverskuddet på henholdsvis arbejds- og kapitalindsatsen er ikke mulig. For at få et indtryk af variationen i aflønningen til disse primære faktorer blandt forskellige typer af landbrug er de traditionelt beregnede resultatmål for aflønningen af enten arbejds- eller kapitalindsatsen anført i det følgende.

Resultatmålene fremkommer som residualer, således at den beregnede kapitalaflønning afhænger af forudsætningen for aflønningen af familiens arbejdskraft, mens den beregnede aflønning af arbejdskraften afhænger af forudsætningen for aflønningen af kapitalen.

De omtalte forudsætninger kan kun baseres på skøn. Ikke mindst forudsætningen for kapital aflønningen er omgærdet af en betydelig usikkerhed, idet den ikke er uafhængig af ændringer i den generelle økonomiske udvikling, som fx inflation og inflationsforventning, ligesom skattebetragtninger kan påvirke forudsætningernes rimelighed. Aflønningen af arbejdsindsatsen er påvirket af de problemer, der ligger i fastsættelsen af henholdsvis indsatsens omfang og aflønningsniveauet. Resultatmålene er derfor først og fremmest anvendelige i sammenligninger blandt forskellige bedriftstyper, mens ændringer fra år til år kan være stærkt afhængige af forskellige faktorer såsom ejendomsprisudvikling, konjunkturforløb m.v.

Resultatmålenes niveau kan ikke umiddelbart anvendes i sammenligninger med andre timelønninger og rentesatser.

Resultatmålenes definition fremgår af efterfølgende oversigt.

Driftsoverskud, landbrug	Driftsoverskud, landbrug
+ Omkostninger til lønnet arbejdskraft	- Beregnet vederlag til brugerfamilien
- Beregnet rentebelastning	
<hr/>	<hr/>
Lønningsevne	Nettoudbytte

$$\frac{\text{Nettoudbytte} \times 100}{\text{Kapitalindsats}} = \text{Forrentningsprocent}$$

Under de definerede forudsætninger udtrykker lønningsevnen aflønningen af den samlede arbejdsindsats, mens forrentningsprocenten viser kapital aflønningen. Lønningsevnen i forhold til de forbrugte arbejdstimer ved driften angiver lønningsevnen pr. arbejdstime.

Lønningsevnen fremkommer ved at forøge driftsoverskuddet med omkostningerne til lejet arbejdskraft og reducere med en beregnet rentebelastning på 4 pct. af kapitalindsatsen. Forrentningsprocenten udtrykker nettoudbyttet i procent af kapitalindsatsen, idet nettoudbyttet fremkommer ved at formindske driftsoverskuddet med et beregnet vederlag for brugerfamiliens arbejdsindsats.

Ved beregningen af såvel rentebelastningen som forrentningsprocenten refererer kapitalindsatsen til kontantværdien af landbrugsaktiverne ved årets begyndelse. Vederlaget for brugerfamiliens arbejdsindsats beregnes ud fra antallet af arbejdstimer for ulønnede familiedlemmer ved driften og en timeløn for 1999 på 120 kr. og for 1999/00 på 122 kr., som er

den overenskomstmæssige løn inkl. feriepenge og pension for landarbejderne i gruppe C. En særskilt og højere timesats for brugerfamiliens arbejde er afskaffet fra driftsåret 1998, fordi et ”mestertillæg” ikke skønnedes at have en reel arbejdsmæssig baggrund. Kvaliteten af driftslederindsatsen kan herefter i endnu højere grad måles på afkastet og dermed på forrentningsprocenten.